

1. År 2009 i huvuddrag

- Målsättningen för antalet ansökningar och beviljade lån överträffades också i år med god marginal.
- Finanskrisen inverkade slutligen inte så mycket på antalet ansökningar men däremot nog på realiseringsgraden.
- SMB-bolagens behov av stöd och vägledning inför förstudier accentuerades extra mycket på grund av svårigheterna med den normala bankfinansieringen.
- Intresset för internationaliseringar i Asien (särskilt Kina) fortsatte att öka.
- Brasilien blev i år en klart intressant marknad medan Ryssland gick något bakåt.
- Av de lån Nopef beviljade gick 34 (30 %) till miljö- och energirelaterade förstudier.
- Nopefs framtida verksamhet föremål för evaluering.

2. Detta är Nopef

Nopef är en nordisk institution, grundad av de nordiska länderna år 1982. Nopef administreras som en institution under Nordiska ministerrådet (NMR).

Nopefs har som syfte att stärka de nordiska små och medelstora bolagens konkurrenskraft genom att bevilja lån till förstudier och förberedande aktiviteter inför internationella etableringar och internationell projektexport.

Nopef beviljar under perioden 2008-2010 lån till förstudier utanför EU med fokus på Östeuropa, Kina, Nord- och Sydamerika. Förstudier i Bulgarien och Rumänien godkänd under en övergångsperiod som upphör den sista december 2010. Särskild prioritet ges fortsättningsvis till etableringar i och projektexport till nordvästra Ryssland, samt till förstudier som berör energi och förbättrad miljö samt projekt där det föreligger en nordisk nytta i form av leveranser, arbete och företagsmässig tillväxtpotential.

Nopef skall upprätthålla ett gott samarbete med nationella finansieringspartner och övriga relevanta NMR-institutioner genom att erbjuda en unik och fokuserad produkt.

Nopef har sedan 1982 behandlat mer än 4300 nordiska ansökningar om lån till förstudier. Antalet aktiva lån i portföljen per 31.12. utgör i snitt 197 stycken. Detta utgör en unik och omfattande plattform för skapandet av *nordisk näringslivsnytta* på två sätt:

a. Projektnytta genom förbättrad konkurrenskraft på den globaliserade marknaden, fasta investeringar och senare expansion, flere leveranser från nordiska (under)leverantörer, generering av nya arbetsplatser i både projektlandet och hemma i Norden och en överföring av nordisk managementkultur, miljökunskande och CSR till etableringslandet.

b. Nopef-nytta genom fokus på en enda produkt (förstudier), förbättras både projekteffektiviteten och riskhanteringen, vilket resulterar i en relativt hög andel realiserade etableringar. Därtill uppnås en bättre förmedling av den samlade förstudiekunskapen och man skapar en god bas att bygga nordiska bench-marking nätverk och andra typer av interrelationer.

Den samnordiska databas som Nopef skapat, ger en enastående möjlighet till utbyte av erfarenheter mellan bolag som är i färd med att påbörja sin förstudie och sådana bolag som redan etablerat sig. En dylik överföring av ackumulerad kunskap mellan nordiska bolag, sparar inte bara tid och pengar, utan utgör även ett utmärkt sätt att etablera viktiga, tvärgående nordiska nätverk i etableringslandet. Detta gynnar det nordiska globala samarbetet på företagsnivå.

Nopefs målsättning för treårsperioden 2008/2009/2010 är, enligt kontraktet med NMR, att på års nivå uppnå 120/135/150 ansökningar om lån till förstudier, bevilja 80/90/100 lån som skall leda fram till att minst 36/40/45 av ansökarbolagen genomför en reell etablering eller projektexport.

3. Resultatrapport

3.1 Året 2009 i korta drag

År 2009 skakades inledningsvis av finanskrisen, vars verkningar ännu då var helt okända. Nopef förberedde sig på ett mycket tyst första halvår. Tack vare de resoluta finansiella motåtgärderna världen över, kunde en hotande världsekonomisk kollaps undvikas. Den nordiska banksektorn (bortsett från vissa banker med större risker i Baltikum) klarade sig förhållandevis väl genom krisen; lånefinansieringen till bolagen försvårades märkbart, men avstannade aldrig helt.

Många nordiska SMB-bolag stod starka efter en rad mycket goda år innan krisen. De insåg att det finns en värld också efter att krisen ebbat ut. Att behovet av internationalisering skulle fortsätta, var det få som tvivlade på. Dessa bolag ville utnyttja tiden av stillestånd till att cementera sina positioner inför framtiden.

Nopef hade året innan gått in i ett flertal förstudier med bolag som då inte kunde ana omfattningen av den kris man stod inför. Många av dem blev tvungna att dra i nödbromsen, varvid många förstudier avslutades helt i början eller mitt i processen. Dessa avslutningar bidrog för sin del till att andelen realiserade projekt sjönk till 30 % från sitt 15 års medeltal på ca 36 %.

Krisen kom också i någon mån att påverka företagens val av etableringsland. Den långvariga favoriten bland etableringsländer, Ryssland, har nu passerats av Kina för första gången. Antalet lån som beviljades till Ryssland sjönk med 30 % men ökade för Kinas del med 20 %. Utöver detta har Brasilien tagit sin position i projektportföljen som det tredje av de fyra BRIC-länderna. Indien låter fortfarande vänta på sig, åtminstone vad gäller de små- och medelstora bolagen.

Antalet lån som är miljö- eller energirelaterade ökar hela tiden och utgjorde 30 % år 2009.

Under våren har Nopef låtit utföra en undersökning om sin egen kundnytta och fondens ägare, Nordiska ministerrådet gjorde därtill en kompletterande studie med fokus på nordisk nytta i globaliseringen. Dessa undersökningar blev färdiga för evaluering i december och skall utgöra underlag för beslut om fondens framtida mandat och fokus.

3.2 Målsättning och resultat

Nopef fokuserar på en särskild del av investeringskedjan: *lån till förstudier* som beviljas små och medelstora bolag (SMB) i samband med internationella etableringar och projektexport. Enligt Nopefs definition på SMB-bolag skall ansökaren (eller koncernen som har majoritet i bolaget) ha färre än 500 anställda och mindre än 100 mn € i omsättning.

Målsättningen för verksamhetsåret 2009:

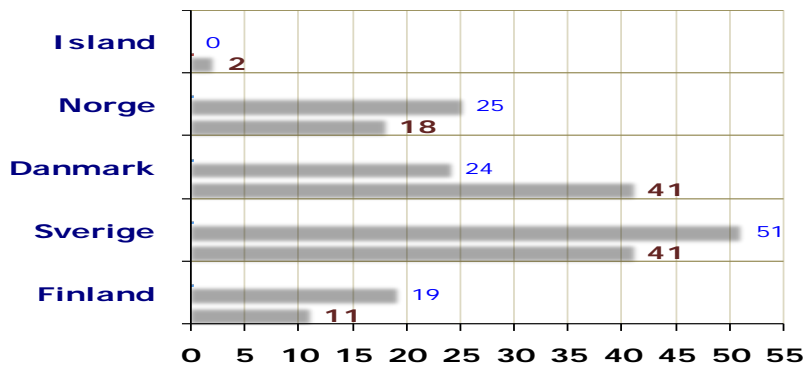
Att uppnå 135 ansökningar, bevilja 90 lån, och medverka till 40 etableringar.

Resultat för 2009: Nopef erhöll hela 176 ansökningar, utav dessa beviljade fonden 113 lån, vilket i framtiden bedöms leda till ca 41 etableringar.

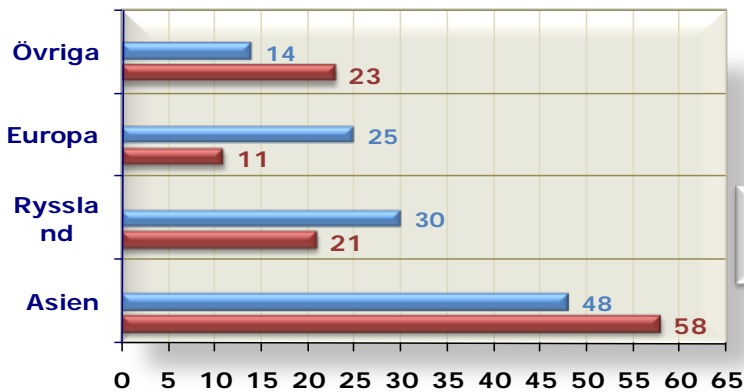
Acceptansgraden - Av de 176 ansökningar Nopef mottog 2009, godkändes 113 stycken (64 %). Totalt avslutades 103 projekt av vilka 35 stycken såsom realiserade.

Realiseringsgraden för 2009 blev därmed 34 % (jämfört med 37 % året innan och medeltalet 36,5 % under 15 års tid). Antalsmässigt understiger detta målsättningen för realiserade projekt med 5 stycken, vilket närmast härrör från finanskrisens störning.

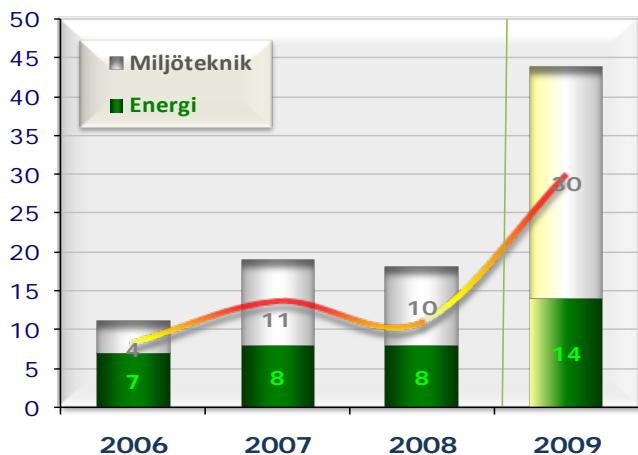
Antalet ansökningar (176) överskreds dock med 30 % och antalet beviljade lån (119) med 32 %. Av dessa två mätare återspeglar antalet ansökningar det generella intresset för Nopefs tjänster, medan antalet beviljade lån beskriver fondens faktiska finansiella åtaganden.

Antalet lån per nordiskt land

Antalet lån per målområde

Antalet energi- och miljörelaterade lån 2006 - 2009

Nopef strävar till att den nordiska fördelningsnyckeln [NFN] skall vara i balans, över tiden. Under de senaste åren har NFN i stort sett legat i linje med målsättningen, men i år var det Danmark som fick betydligt fler lån jämfört med NFN.

Finland och Norge hade bägge färre lån jämfört med NFN.

- Lånen per nordiskt land fördelade sig enligt följande (NFN-09 i parentes): Danmark 36,3 % (22,3), Finland 9,7 % (17,5), Island 1,8 % (1,2), Norge 15,9 % (27,4) och Sverige 36,3 % (31,6).
- Lånen per målområde fördelade sig enligt följande: Ryssland 27 %, Asien 40 %, Europa 21 %, Övriga 12 %. Kina steg för första gången (med knapp marginal) förbi Ryssland som mest prefererat etableringsland. Till Nordvästra Ryssland beviljades 17 lån av vilka 6 var i Kaliningrad.
- Miljö & Energi - Antalet lån till miljörelaterade förstudier uppgick till 30 (26,5 %) och lånen till energirelaterade studier 14 (12,3 %). Tillsammans utgjorde gruppen 44 lån respektive 39 % av de beviljade lånen år 2009.
- Ansökarbolagens storlek fördelade sig så, att 55 % var bolag med högst 50 anställda och 71 % av bolagen hade högst 100 anställda. Nopefs gräns för små och medelstora bolag är dubbelt större en EU:s. Dock var det endast 6 bolag som överskred EU-gränsen (250 anställda/50 mn € i omsättning).
- Branschfördelning - Av branscherna dominerade gruppen verkstadsindustrin och tjänstesektorn. Verkstadsbranschens andel steg till 27 % av lånen jämfört med 19 % året innan - trots att krisen drabbade just verkstadsbranschen mycket hårt.
- Marknadsföring av fonden - För att synas ute bland företag och nätverk, använder sig Nopef av en fyrdelad kommunikationsstrategi: ¹⁾ Deltagande i för fonden relevanta kundseminarier, ²⁾ En löpande dialog mellan fonden och dess olika samarbetspartners i Norden, ³⁾ Synlighet i valda medier med fokus på temat *internationalisering* och ⁴⁾ Direktmarknadsföring på eget initiativ till branschorganisationer m.fl. vilka kunde ha nytta av Nopef.
- Summan av de beviljade lånen 2009 (år 2008 i parentes) uppgick totalt till 3,68 mn € (3,69 mn €). Värdet av de efterskänkta lånen uppgick totalt till 2,74 mn € (2,73 mn €). De tillbakaförda medlen i form av outnyttjade lån uppgick år 2009 till 0,9 mn € (1,16 mn €). Dessa medel återförs till lånemedlen.
- Lånebeloppet per förstudie uppgick 2009 i snitt till 32 896 € jämfört med 31 809 € år 2008. I snitt återfördes 8 063 € per lån mot 9 507 € år 2008.

NMR:S Mobilitetsprogram - Nopef avslutade Mobilitetsprogrammet. Slutsatsen för programmet är, att det bland SMB-bolag finns en efterfrågan på ett stöd för kunskapsöverföring och utbildning. Dessvärre var avgränsningen geografiskt för snäv, och därför inte lämplig för de nordiska bolagens behov.

3.3 Nopefs insats 2009 (inklusive personal- och organisationsutveckling)

Nopef har haft svårt att hitta projekt på Island och beslutade därför att rikta en särskild insats, för att försöka hitta bolag som kunde ha nytta av fondens tjänster. En islänning (som projektjobbade för ett svenskt konsultbolag i Stockholm) finkammade de isländska SMB-bolagen under tre månaders tid. Resultat av det arbetet var att Nopef fick två ansökningar från Island och ytterligare tre beräknas komma in 2010.

Under året deltog Nopef i färre seminarier än tidigare (ca 60 % av normalmängden) eftersom många traditionella arrangörer valde att stå över till följd av krisen.

Möjligheten att med databasens hjälp kunna koppla ihop nordiska bolag för benchmarking och kontaktskapande aktiviteter, utnyttjades även under året.

- Styrelsens ledamöter 2009:
 - Brynhildur Bergþórsdóttir (IS), ordförande
 - Niels Steen Høyer (DK), viceordförande
 - Finn Kristian Aamodt (NO)
 - Henrik Räihä (FI)
 - Bo Jerlström (SE).
- Revisor: Elina Selinheimo, från Finansministeriet i Finland.
- Sekretariatet: Personalen uppgick under året till 6 personer (varav en har varit moderskapsledig).

3.4. Personal

Av totalt sex anställda är 50 % kvinnor.

3.5. Nopef bokslut för 2009 i huvuddrag

Årets resultat visar ett underskott på -783,8 t€. Detta är i enlighet med planerna att bevilja medel från det ackumulerade fria kapitalet, som per 1.1. var 2 167,8 t€. De största skillnaderna i resultaträkningen jämfört med år 2008 är uteblivna ränteintäkter på korttidsplaceringar vilka år 2009 utgjorde 85,6 t€ jämfört med 336,6t€ året innan.

Återföringar av projektmedel ifrån avslutade projekt minskade med 218,4 t€ och utgjorde totalt 722 t€. Lönekostnaderna blev också lägre än budgeterat -52,3 t€ (ett moderskapsvikariat). Beviljade lån från Ordinära projektmedel ökade med hela 115,5 t€ i jämförelse med år 2008; övriga administrativa kostnader ökade med ca 50 t€ jämfört med året innan.

Nopefs administrativa kostnader uppgick år 2009 till 709,7 t€ mot 713,6 t€ året innan. De administrativa kostnaderna motsvarar ca 11 % av den aktiva lånestocken på 6 433,5 t€ per 31.12.2009. Nopefs odisponerade medel utgjorde per 31.12.2009 sammanlagt 1 384 t€.

3.6 Nopefs finansiering i 2009

Nopef finansieras av de fem nordiska länderna via NMR. Nopef mottog 2009 totalt 2,62 mn € i finansieringstillskott vilket fördelade sig enligt den nordiska fördelningsnyckeln: Danmark 22,3 %, Finland 17,5 %, Island 1,2 %, Norge 27,4 % och Sverige 31,6 %.

3.7 Nopef år 2010

Nopefs målsättning för 2010 är att uppnå 150 kvalificerade ansökningar, 100 beviljade lån och 45 realiserade etableringar eller projekt (av de projekt som avslutas 2010).

Även framöver förväntas Kina vara det intressantaste etableringslandet i Asien. Intresset för Brasilien förväntas fortsätta växa kraftigt SMB-bolag. Även Ryssland kommer att ha en fortsatt stark position.

I kraft av ett undantagsförfarande under kontraktperioden 2008-2010 kommer Nopef ända till slutet av september 2010 att kunna bevilja låna till förstudier i Rumänien och Bulgarien.

Under Q1 2010 avgörs fondens framtida fokus.

Helsingfors den 1 mars 2010

Brynhildur Bergþórsdóttir
Ordförande

Niels Steen Høyer
Vice ordförande

Finn Kristian Aamodt

Bo Jerlström

Henrik Rähä

Ib Sønnerstad,
Verkställande direktör

Bilagor

Bilaga 1: Nopef - årsräkenskap 2009

Bilaga 2: Rapport över utförd revision år 2009